

Tractats internacionals. Lleis. Sentències del Tribunal Constitucional

Lleis qualificades

Llei

19/2014, del 18 de setembre, qualificada de partits polítics i finançament electoral.

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 18 de setembre del 2014 ha aprovat la següent:

Llei 19/2014, del 18 de setembre, qualificada de partits polítics i finançament electoral

Exposició de motius

Capítol primer. Creació de partits polítics

Article 1. Concepte i finalitat dels partits polítics

Article 2. Llibertat de creació

Article 3. Llibertat d'afiliació

Article 4. Constitució

Article 5. Denominació

Article 6. Acta fundacional

Article 7. Estatus

Article 8. Registre

Article 9. Causes de denegació de la inscripció

Article 10. Procediment

Capítol segon. Organització i funcionament

Article 11. Principis generals

Article 12. Organització democràtica

Article 13. Funcionament democràtic

Article 14. Drets dels membres

Article 15. Deures dels membres

Article 16. Garanties

Article 17. Principi de legalitat d'actuació

Capítol tercer. Suspensió i dissolució

Article 18. Dissolució i extinció

Article 19. Causes de suspensió i dissolució

Article 20. Competència judicial per a la dissolució

Article 21. Competència judicial per a la suspensió d'activitats

Article 22. Efectes de la dissolució i la suspensió d'activitats

Capítol quart. Finançament dels partits polítics

Secció primera. Disposicions generals

Article 23. Àmbit

Article 24. Fonts de finançament

Secció segona. Fonts de finançament privat

Article 25. Quotes

Article 26. Donacions

Article 27. Crèdits

Article 28. Rendiments d'activitats pròpies

Article 29. Rendiments patrimonials

Article 30. Llegats i herències

Secció tercera. Fonts de finançament públic

Article 31. Finançament públic

Article 32. Subvenció de representació

Secció quarta. Règim comptable

Article 33. Administrador

Article 34. Obligacions comptables

Secció cinquena. Control de comptes

Article 35. Control intern

Article 36. Control del Tribunal de Comptes

Secció sisena. Infraccions i sancions

Article 37. Infraccions

Article 38. Sancions

Article 39. Procediment sancionador

Capítol cinquè. Finançament electoral

Secció primera. L'administrador i els comptes electorals

Article 40. Administrador electoral de la candidatura

Article 41. Administrador general

Article 42. Comptes oberts

Article 43. Ingressos i despeses de comptes oberts

Secció segona. Fonts de finançament electoral

Article 44. Donacions a campanyes electorals

Article 45. Subvencions electorals

Article 46. Imports subvencionables

Article 47. Bestretes per subvencions electorals

Secció tercera. Les despeses electorals

Article 48. Despeses electorals

Secció quarta. El control de la Junta Electoral i la fiscalització del Tribunal de Comptes

Article 49. Estat dels comptes electorals

Article 50. Presentació de la comptabilitat electoral

Disposicions transitòries

Primera. Inscripció de partits al Registre de partits polítics

Segona. Finançament públic

Tercera. Modalitats i indicacions sobre la comptabilitat dels partits polítics

Disposició derogatòria

Disposicions finals

Primera. Modificació del Codi penal

Segona. Modificació de la Llei del Tribunal de Comptes

Tercera. Registre de partits polítics

Quarta. Habilitació de la Llei del presupost per actualitzar quanties d'acord amb l'IPC

Cinquena. Caràcter de llei qualificada

Sisena. Entrada en vigor

Exposició de motius

L'article 26 de la Constitució reconeix el dret dels andorrans a crear lliurement partits polítics i, alhora, estableix els trets fonamentals del seu règim jurídic: el seu funcionament i la seva organització han d'ésser democràtics; les seves actuacions, conformes a la llei; i la suspensió de les seves activitats i la seva dissolució hauran de ser efectuades pels òrgans judicials.

La Llei qualificada d'associacions, per la seva banda, disposa que, mentre que no s'adopti una legislació específica sobre partits polítics, aquests seran regits per aquella llei, encara que amb algunes especificitats, degudes a les característiques també especials que concorren en aquestes organitzacions i que deriven directament de la Constitució.

Fins ara, doncs, els partits polítics s'han regit en gran part per la normativa general aplicable a les associacions. Ha arribat el moment, després de l'experiència acumulada, de regular de manera específica i amb caràcter general aquestes organitzacions, bàsiques per al funcionament del sistema de govern democràtic i representatiu que estableix la Constitució.

La Llei, en primer lloc, concreta el règim de creació, organització i funcionament dels partits polítics a partir de les previsions generals que conté la Constitució. Així, d'una banda s'estableix la llibertat de creació de partits polítics pels nacionals andorrans que siguin majors d'edat i estiguin en plena possessió dels

seus drets civils i polítics i, d'una altra, la llibertat d'afiliació, que s'estén a tots els andorrans i els estrangers residents legalment a Andorra, majors d'edat i amb plena capacitat d'obrar, i que comprèn tant el dret de formar part d'un partit com el de no ser obligat a afiliar-s'hi o a romandre-hi.

La Llei estableix també el procediment de constitució d'un partit, d'acord amb el dret constitucional de crear-los, regulant a aquest efecte els diversos elements, substantius, formals i procedimentals, que són necessaris a aquest efecte. S'inclou a més, la regulació dels supòsits de dissolució i de suspensió dels partits polítics. De transcendència especial és el registre de partits polítics, que té caràcter constitutiu. Els partits, en efecte, adquireixen personalitat jurídica mitjançant la seva inscripció en el Registre, i la Llei regula de manera precisa i detallada les causes que poden justificar la denegació de la seva inscripció i el procediment que s'ha de seguir en cada cas, amb totes les garanties perquè es compleixin els criteris que determina la Constitució. L'última paraula, en relació a la inscripció d'un partit en el Registre, correspon a l'autoritat judicial.

En relació amb l'organització i el funcionament dels partits polítics, la Llei estableix les regles mínimes per assegurar el compliment d'allò que exigeix la Constitució en la matèria: que s'organitzin i funcionin de manera democràtica i que actuïn d'acord amb la llei. Entre altres mecanismes, la Llei fixa l'obligatorietat de prendre les decisions per majoria, així com d'establir procediments de control democràtic dels òrgans directius, de promoció de la paritat de gènere i de participació dels membres dels partits en la designació dels candidats electorals.

En aquest sentit, es regulen també els drets i els deures dels membres, amb les garanties corresponents. La suspensió i la dissolució dels partits, d'altra banda, no pot tenir lloc sinó per decisió judicial, tal i com estableix la Constitució. Així, la Llei concreta les causes que poden conduir a la suspensió d'activitats i a la dissolució forçosa dels partits, la competència jurisdiccional per portar a terme aquestes actuacions i els efectes que comporta.

En la regulació general dels partits polítics sembla oportú incloure també la del seu finançament. D'aquesta manera, la Llei aborda els règims de finançament dels partits i de les candidatures electorals, que es troben estretament vinculats, des d'una perspectiva general i amb un enfocament integrat, partint del principi de transparència i seguint les recomanacions que ha realitzat en aquesta matèria el Consell d'Europa, a través del seu Comitè de Ministres.

La Llei distingeix entre les fonts de finançament privat i públic. Entre les primeres, s'hi regulen les quotes, les donacions, els crèdits, els rendiments i les herències i llegats.

Totes elles es regulen de manera precisa, per assegurar la transparència en el finançament privat dels partits i la seva independència respecte de qui aporta fons pel seu funcionament i les seves activitats. S'estableixen així limitacions i controls detallats, que culminen en el Tribunal de Comptes.

En relació al finançament públic, la Llei preveu que els partits i les candidatures només puguin rebre fons públics per una doble via: d'una banda, la subvenció de representació, amb vocació de ser destinada al funcionament ordinari i, de l'altra, la subvenció per sufragar les despeses electorals. La part de la Llei dedicada al finançament dels partits conté una regulació extensa i precisa dels controls als que se sotmet les seves finances. D'una banda, s'estableix un règim comptable rigorós, que ha de permetre conèixer fidelment la realitat. D'una altra, es preveu un conjunt de controls, interns i externs, que han de permetre vigilar que es compleixen les disposicions legals en la matèria.

I endemés, s'estableix un règim d'infraccions i sancions que ha de permetre castigar i corregir les vulneracions que eventualment es puguin produir. A la vegada es modifiquen algunes disposicions del Codi penal.

En el sistema de control que estableix la Llei hi juga un paper essencial el Tribunal de Comptes, que es reforça notablement i, en conseqüència, per adequar-lo a les seves noves funcions, es modifica la seva Llei reguladora. D'aquesta forma es reforça les competències del Tribunal

de Comptes pel que fa a la fiscalització de l'activitat econòmica financera dels partits polítics, les coalicions i de les candidatures electorals.

Per últim, es deroga la Llei qualificada de finançament electoral, que passa a integrar-se amb modificacions en el capítol cinquè de la Llei, amb l'objectiu de regular i harmonitzar en un únic text la regulació dels partits polítics, el finançament d'aquests i el finançament electoral.

Capítol primer. Creació de partits polítics

Article 1

Concepte i finalitat dels partits polítics

Els partits polítics són associacions voluntàries de ciutadans dotades de personalitat jurídica, la finalitat de les quals és contribuir al legítim funcionament del règim democràtic constitucional amb la finalitat d'aconseguir el bé comú servint a l'interès nacional.

Els partits polítics són instruments necessaris de la política nacional, de tal manera que no es podrà limitar la seva activitat excepte en els casos i mitjançant els procediments previstos en la present Llei.

Els partits polítics nomenaran candidats als càrrecs públics electius, podent presentar candidatures de ciutadans no afiliats sempre que aquesta possibilitat estigui admesa en els seus estatuts.

Article 2

Llibertat de creació

1. Els andorrans tenen dret a la lliure creació de partits polítics, d'acord amb la Constitució. Aquest dret s'exercirà en els termes que preveu aquesta Llei qualificada.

2. Poden constituir-se com a promotors de partits polítics les persones físiques de nacionalitat andorrana que siguin majors d'edat i que estiguin en plena possessió dels seus drets civils i polítics.

3. Els partits polítics poden formar unions i federacions.

4. Els partits polítics poden crear seccions juvenils. Els membres o militants

d'aquestes seccions juvenils han de tenir almenys 16 anys d'edat.

5. Els partits polítics poden federar-se o associar-se a partits i unions de partits de caràcter internacional.

Article 3

Llibertat d'afiliació

1. Els andorranos i els estrangers legalment residents a Andorra tenen dret a afiliar-se als partits polítics.

2. Per afiliar-se a un partit polític cal ser major d'edat i disposar de plena capacitat d'obrar.

Per afiliar-se a una secció juvenil d'un partit cal tenir almenys 16 anys d'edat.

3. L'afiliació i la permanència en un partit polític és voluntària. Ningú pot ser obligat a afiliar-se o a romandre afiliat a un partit polític.

4. No poden estar afiliats a partits polítics ni els batlles ni els magistrats ni els membres del Ministeri Fiscal. Els qui, estant afiliats a un partit polític ingressin a les institucions indicades, cessaran de ple dret en la seva condició d'afiliats i en els seus drets i obligacions com a tals.

Article 4

Constitució

Per constituir un partit polític cal l'acord de tres o més persones que compleixin els requisits de l'article 2.2, que manifestin en una acta fundacional la seva voluntat de constituir-lo, presentin uns estatuts provisionals i l'inscriguin en el Registre de partits polítics.

Article 5

Denominació

La denominació d'un partit polític no pot:

- a) Coincidir amb la d'un altre registrat prèviament ni ser tan similar que indueixi a confusió.
- b) Incloure expressions contràries a les lleis o a l'honor i als altres drets de les persones.
- c) Reproduir la d'un altre dissolt judicialment.

Article 6

Acta fundacional

1. L'acta fundacional ha de contenir:

a) La identificació de les persones que el promouen, mitjançant l'expressió del seu nom i cognoms, número de passaport o de qualsevol altre document oficial d'identificació, data de naixement i domicili.

b) La voluntat de constituir el partit polític, que s'acredita mitjançant la firma de l'acta.

c) La denominació del partit polític que es proposa constituir.

d) L'aprovació dels estatuts provisionals pels quals es regirà el partit polític, que han de contenir les dades que assenyalen l'article 7.

e) Les persones que formaran els òrgans directius provisionals.

f) El lloc i la data on s'estén el document.

2. L'acta fundacional s'ha d'elevat a escriptura pública davant Notari autoritzat a Andorra.

Article 7

Estatuts

1. Els estatuts han de contenir, almenys:

a) La denominació del partit, d'acord amb l'article 5.

b) El domicili social, que ha de radicar-se a Andorra.

c) L'ideari o el programa general del partit.

d) La composició, l'estructura, les competències i el funcionament dels òrgans del partit, segons els criteris generals que estableix el capítol segon. En especial, establiran els procediments de designació dels candidats electorals.

e) Els drets i els deures dels afiliats, d'acord amb els articles 14 i 15.

f) La pèrdua de la condició d'afiliat, els procediments sancionadors contra els afiliats i el sistema de garanties.

g) El règim econòmic i patrimonial, d'acord amb les previsions d'aquesta Llei.

h) Les causes de dissolució i l'aplicació, si és el cas, dels drets i del patrimoni del partit.

2. Els estatuts que acompanyin l'acta fundacional és suficient que continguin

les matèries indicades en les lletres a), b) i c) de l'apartat anterior. En aquest cas, la comissió promotora convocarà una assemblea general dels afiliats en el termini de sis mesos des de la inscripció, en la qual s'aprovaran els estatuts definitius i s'elegiran els òrgans directius.

Article 8

Registre

1. Els partits adquireixen personalitat jurídica mitjançant la seva inscripció en el Registre de partits polítics, a partir del dia següent a la seva inscripció. Fins aquest moment, els promotors responen personalment i de manera solidària per les actuacions que realitzin en nom del partit polític en procés de constitució.

2. Els promotors han de presentar la sol·licitud d'inscripció al Registre, acompanyada de l'acta fundacional i els estatuts que en tot cas hauran de satisfer els requisits que contempla l'article 7.

3. El responsable del Registre inscriurà el partit en el termini de 30 dies des de la presentació de la sol·licitud, llevat que consideri que concorre alguna de les causes de denegació de la inscripció que determina l'article següent.

4. El Registre de partits polítics depèn del ministeri responsable de l'interior. El ministre responsable d'interior nomena i cessa el responsable del Registre de partits polítics.

5. El Registre de partits polítics és públic i es regeix per aquesta Llei, el reglament que aprovi el Govern i, subsidiàriament, per la normativa d'associacions.

Article 9

Causas de denegació de la inscripció

La inscripció d'un partit polític en el Registre de partits polítics només pot denegar-se per una de les causes següents:

a) Manca o defectes de la documentació necessària per a la inscripció segons els articles 6 i 7.

b) No preveure un funcionament o una organització de caràcter democràtic, d'acord amb el que disposa el capítol segon.

c) Indicis d'il·licitud penal.

d) Successió d'un partit dissolt judicialment.

Article 10

Procediment

1. Si el responsable del Registre, dins del termini que estableix l'article 8.3, considera que la documentació presentada per a la inscripció del partit polític és incompleta o té defectes, ho comunicarà als promotors perquè esmenin les deficiències observades dins del termini dels 30 dies següents, amb suspensió del termini per inscriure. Transcorregut el termini d'esmena sense que els promotors hagin esmenat les deficiències advertides, l'expedient es considera caducat i el responsable del Registre en declararà l'arxiu.

Contra aquesta resolució es pot interposar recurs administratiu davant del ministre responsable d'interior. Aquest recurs té caràcter potestatiu. Els promotors poden presentar demanda judicial directa contra la resolució administrativa pel procediment urgent i preferent de tutela dels drets i les llibertats fonamentals.

2. Si el responsable del Registre, dins del termini que estableix l'article 8.3, considera que el partit polític presenta una organització o un funcionament que no respon als criteris democràtics que estableix el capítol segon, en donarà compte al ministre responsable d'interior, amb suspensió del termini per inscriure.

El ministre responsable d'interior, en el termini de 30 dies, resoldrà inscriure el partit polític en el Registre o bé requerirà els promotors perquè modifiquin, en el termini de 30 dies, els estatuts o l'altra documentació presentada a fi de complir els criteris d'organització i funcionament democràtics que estableix el capítol segon. Transcorregut aquest termini sense haver comunicat la modificació dels estatuts o altra documentació, l'expedient es considera caducat i el responsable del Registre en declararà l'arxiu, sense perjudici dels recursos que es puguin interposar.

Transcorregut el termini de 30 dies de què disposa el ministre per dictar la resolució a què fa referència el paràgraf anterior sense que l'hagi adoptada, s'ins-

criurà el partit polític en el Registre de partits polítics.

Contra la resolució del ministre responsable d'interior els promotors poden presentar demanda judicial pel procediment urgent i preferent de tutela dels drets i les llibertats fonamentals.

3. Si el responsable del Registre, dins del termini que estableix l'article 8.3, considera que la sol·licitud d'inscripció presenta indicis d'il·licitud penal, en donarà compte al ministre responsable d'interior, que ho comunicarà al Ministeri Fiscal, que en el termini de 30 dies podrà exercir les accions judicials que corresponguin o bé retornar l'expedient al ministre de l'interior, per a la seva inscripció. Si el Ministeri Fiscal no exerceix accions judicials en aquest termini, s'inscriurà el partit polític en el Registre de partits polítics.

4. Si el responsable del Registre, dins del termini que estableix l'article 8.3, considera que els sol·licitants pretenen succeir un partit dissolt judicialment, en donarà compte al ministre responsable d'interior, que sol·licitarà informe al Fiscal General de l'Estat. El ministre, en el termini de 60 dies des de la presentació de la sol·licitud d'inscripció, resoldrà inscriure el partit o denegar la inscripció. En aquest cas, els promotors podran recórrer davant la Sala contenciosa-administrativa del Tribunal Superior, en els termes de l'article 20.

Capítol segon. Organització i funcionament

Article 11

Principis generals

D'acord amb el que estableix l'article 26 de la Constitució, el funcionament i l'organització dels partits polítics han de ser democràtics i les seves actuacions, conformes a la llei.

Article 12

Organització democràtica

1. L'òrgan superior de cada partit polític estarà constituït per una assemblea general on podran participar tots els seus membres, directament o per mitjà de representants, segons fixin els estatuts.

2. L'assemblea general, amb la denominació que rebí als estatuts de cada

partit, elegirà els òrgans generals de govern del partit i podrà destituir-los, en els termes que fixin els estatuts.

3. Els estatuts determinaran les altres competències de l'assemblea general, que en tot cas comprendran l'aprovació i modificació dels estatuts, l'aprovació del programa o ideari general del partit, la incorporació del partit a federacions i unions de partits i la seva dissolució.

Article 13

Funcionament democràtic

1. Els estatuts preveuran el funcionament dels òrgans interns del partit, segons criteris democràtics.

En especial, establiran:

a) Procediments de control democràtic dels òrgans directius.

b) Procediments que promoguin la paritat de gènere.

c) Regles per la convocatòria dels òrgans col·legiats, que s'haurà de fer amb antelació suficient i amb expressió dels temes per tractar.

d) El règim de majoria per prendre decisions. Si no s'especifica altra cosa, les decisions es prenen per majoria simple. L'elecció de persones als òrgans directius es farà mitjançant votació secreta.

2. Els estatuts preveuran procediments per a la participació dels membres del partit en la designació dels candidats que presenti a les eleccions.

Article 14

Drets dels membres

1. Els estatuts establiran els drets dels afiliats, que en tot cas comprendran:

a) Assistir i participar en l'assemblea general, personalment o a través de representants, segons disposin els estatuts.

b) Ser elegit als òrgans directius i participar en la seva elecció, en els termes que s'estableixin.

c) Participar en les activitats del partit.

d) Rebre informació de les activitats del partit, de les decisions dels òrgans directius i de l'estat de comptes.

e) Recórrer als òrgans interns de garantia en cas de ser sancionats.

f) Causar baixa en el partit, amb la mera comunicació d'aquesta voluntat.

2. Tots els membres tenen igualtat de drets, sense perjudici que els estatuts puguin introduir diferències entre andorrans i estrangers d'acord amb la distinció de drets polítics que estableix el capítol quart del títol II de la Constitució.

Article 15

Deures dels membres

Els membres d'un partit polític s'obliguen a:

a) Respectar els estatuts i el programa del partit.

b) Col·laborar en la consecució de les finalitats del partit.

c) Respectar i complir els acords adoptats pels òrgans del partit.

d) Contribuir al sosteniment econòmic del partit, abonant les quotes i contribucions que s'estableixin estatutàriament.

Article 16

Garanties

1. Els estatuts preveuran el règim sancionador i disciplinari dels membres del partit, que inclourà les infraccions i les seves corresponents sancions, que seran raonables i proporcionades.

2. La suspensió de militància, l'expulsió i qualsevol altra sanció que impliqui privació de drets dels membres només es podrà prendre com a resultat d'un procés contradictori on l'afectat hagi pogut ser escoltat.

3. Sense perjudici dels recursos legals que pugui interposar, el membre del partit que hagi estat sancionat podrà recórrer a un òrgan intern del partit, amb facultats per revisar la sanció.

Article 17

Principi de legalitat d'actuació

1. Els partits polítics exerciran lliurement les seves activitats, amb ple respecte de la Constitució i de les lleis.

L'actuació contra la Constitució i les lleis és causa de suspensió de les acti-

vitats del partit i de la seva dissolució, en els termes del capítol tercer.

2. Els partits podran establir regulacions i protocols interns d'actuació dels òrgans del partit i dels seus membres, així com procediments interns per la seva garantia i control, amb la finalitat d'assegurar el compliment estricte de la legalitat i dels propis estatuts. L'existència d'aquestes regulacions i protocols, així com les garanties establertes pel seu compliment, serà tinguda en compte adequadament als efectes de la possible imputació al partit de les accions il·legals que eventualment puguin cometre els seus membres.

Capítol tercer. Suspensió i dissolució

Article 18

Dissolució i extinció

1. Els partits polítics es dissolen:

a) Per decisió del propi partit, en els termes previstos en els seus estatuts, subjecta a ratificació de l'òrgan judicial.

b) Per decisió judicial, en els termes previstos en aquest capítol.

c) Per la seva fusió amb un altre partit polític, en els termes previstos en els seus estatuts.

2. La dissolució d'un partit polític s'inscriurà en el Registre de partits polítics i extingirà la seva personalitat jurídica.

Article 19

Causas de suspensió i dissolució

1. Només es pot ordenar la suspensió d'activitats d'un partit polític o la seva dissolució per les causes següents:

a) Comissió d'il·lícits penals.

b) Vulneració dels principis democràtics i els valors constitucionals proclamats a l'article 1.2 de la Constitució a través d'actuacions que vulnerin els drets i llibertats de les persones reconeguts al títol II o que utilitzin, incitin o justifiquin la violència.

c) Vulneració de la legalitat vigent.

d) Establiment d'una organització o d'un funcionament no democràtic, que no respecti el que disposen els articles 11 a 13.

e) La no reversió de la causa que ha motivat la suspensió d'activitats, un cop transcorregut el termini de la suspensió fixat.

2. El Fiscal General de l'Estat instarà la suspensió d'un partit polític quan hagi comès actes contemplats en el primer apartat.

3. El Fiscal General de l'Estat ha d'instar la dissolució d'un partit polític quan concorri el supòsit previst a la lletra e) del primer apartat, i també quan s'hagin comès altres actes establerts en el mateix apartat de manera greu o reiterada.

4. Per imputar al partit les conductes de l'apartat primer es tindrà en compte l'existència de regulacions i protocols interns de conducta i de procediments de control corresponents.

Article 20

Competència judicial per a la dissolució

1. La competència per declarar la dissolució d'un partit polític correspon en exclusiva al Tribunal Superior.

2. Coneixerà de les demandes de dissolució i dels seus incidents:

a) La Sala penal, si la demanda es basa en la causa prevista a la lletra a) de l'article 19.1.

b) La Sala administrativa, si la demanda es basa en les altres causes previstes a l'apartat 1 de l'article 19 o en el supòsit previst a la lletra a) de l'apartat 1 de l'article 18.

Si la demanda es basa en la lletra a) de l'article 19.1 i en una altra causa del mateix article, la sala competent serà la Sala penal.

3. Contra la sentència de la sala del Tribunal Superior es podrà interposar recurs davant del propi Tribunal Superior, que serà conegut pels magistrats que no hagin participat en la sentència recorreguda. Contra aquesta sentència, si escau, es podrà interposar recurs d'empara davant del Tribunal Constitucional.

4. El procediment davant del Tribunal Superior es tramitarà de manera urgent i preferent.

5. En una causa de dissolució es pot demanar com a mesura cautelar la suspensió d'activitats del partit polític.

Aquesta petició es tramitarà com incident dins del procés general, amb urgència i amb caràcter preferent.

6. La dissolució d'un partit polític la insta el propi partit o el Fiscal General de l'Estat.

Article 21

Competència judicial per a la suspensió d'activitats

1. La suspensió d'activitats d'un partit polític, com a causa principal referida a una activitat determinada o com a mesura cautelar en una causa de dissolució, només pot ser acordada pel Tribunal Superior, en els mateixos termes que l'article anterior.

2. La suspensió d'una determinada activitat d'un partit polític només pot ser instada pel Ministeri Fiscal. Si una persona considera que una activitat d'un partit polític incorre en una causa de suspensió, podrà dirigir-se al Ministeri Fiscal perquè emprengui les accions que consideri necessàries.

Article 22

Efectes de la dissolució i la suspensió d'activitats

1. La dissolució per ordre judicial d'un partit polític comportarà el cessament de la seva activitat, la liquidació del seu patrimoni i la seva baixa automàtica en el Registre de partits polítics, sense perjudici de les responsabilitats personals que corresponguin als seus dirigents o als seus membres.

2. No es podrà crear cap partit polític amb la mateixa denominació d'un altre que hagi estat dissolt per ordre judicial o que pretengui succeir-lo.

3. La resolució judicial que acordi la liquidació del patrimoni del partit dissolt nomenarà un liquidador. L'autoritat judicial haurà de donar publicitat a les propostes d'adjudicació que faci el liquidador, i autoritzarà sempre la millor oferta econòmica. També ha d'autoritzar la retribució del liquidador.

4. La suspensió d'un partit polític comportarà el cessament temporal de les seves activitats, en els termes que estableixi la resolució judicial que ho acordi. En aquesta resolució ha de constatar l'abast de la suspensió d'activitats, que l'autoritat judicial determina tenint

en compte la salvaguarda de l'interès general, així com el termini màxim de la suspensió, que en cap cas pot ser superior a quatre anys.

Capítol quart. Finançament dels partits polítics

Secció primera. Disposicions generals

Article 23

Àmbit

1. Els partits polítics es finançaran exclusivament mitjançant les fonts i els procediments que estableix aquesta Llei.

2. Les disposicions d'aquesta Llei sobre donacions, crèdits, rendiments d'activitats i de gestió del patrimoni propi i herències i llegats dels partits polítics s'apliquen també a les fundacions i altres entitats que hi estiguin vinculades.

S'entén que una entitat està vinculada a un partit polític quan estatutàriament s'estableixi una relació estable entre elles, quan hi hagi una alta coincidència de les persones que formen part dels seus respectius òrgans directius o quan existeixi de fet una relació estreta i permanent entre les seves activitats.

Article 24

Fonts de finançament

1. Els partits polítics finançaran les seves despeses mitjançant:

a) Les quotes dels seus afiliats i simpatitzants i dels seus càrrecs electes remunerats i dels titulars de llocs de lliure designació, així com les contribucions personals que realitzin els candidats.

b) Les donacions, en diners o en espècies, els serveis gratuïts o a preu reduït que percebin en els termes i condicions previstos en la present Llei.

c) Els fons procedents dels crèdits d'entitats financeres i altres serveis financers.

d) El rendiment de les activitats que realitzin, pròpies dels partits polítics, i els rendiments procedents de la gestió del seu propi patrimoni, els beneficis procedents de les seves activitats promocionals, i els que puguin obtenir dels serveis que puguin prestar en relació amb els seus fins específics.

e) Les herències i llegats que rebin.

f) Els recursos procedents del finançament públic.

2. Els partits polítics només podran tenir ingressos provinents de nacionals o residents al Principat d'Andorra.

3. Per a garantir la igualtat efectiva en el dret de participació política, el finançament privat queda restringit pels límits establerts a la present Llei.

Secció segona. Fonts de finançament privat

Article 25

Quotes

1. Els estatuts determinaran el procediment pel qual el partit pot aprovar l'establiment de les quotes generals i periòdiques dels afiliats i, en el seu cas, dels simpatitzants per contribuir a sostenir les despeses.

2. Els estatuts determinaran igualment el procediment per establir, en el seu cas, les quotes especials que s'exigeixin als càrrecs públics remunerats i als titulars de llocs de lliure designació. El Tribunal de Comptes pot recomanar la reducció d'aquesta aportació si estima, en informe motivat, que la seva quantia pot afectar el principi d'objectivitat en l'actuació de l'Administració pública.

Aquestes aportacions es realitzaran en un compte destinat específicament a aquesta comesa i no poden superar el 10% del salari net anual de la persona.

3. Les quotes i aportacions dels afiliats i simpatitzants hauran de realitzar-se mitjançant domiciliació bancària de la qual sigui titular l'afiliat o mitjançant ingrés nominatiu en el compte que designi el partit.

Article 26

Donacions

1. Els partits polítics podran rebre donacions no finalistes, nominatives, en diner o en espècie, procedents únicament de persones físiques, dintre dels límits i d'acord amb els requisits i condicions establertes en aquesta Llei.

2. S'entén per donació, als efectes d'aquesta Llei, qualsevol aportació en béns o serveis amb valor econòmic que es faci sense cap contraprestació,

incloses les aportacions personals dels membres del partit i dels candidats electorals. Queda exceptuat el treball voluntari que dediquin al partit els seus membres i simpatitzants i els candidats electorals.

3. Les persones físiques podran realitzar donacions als partits polítics per un valor màxim anual de 6.000 euros per partit.

4. No poden efectuar donacions als partits polítics, ni directament ni indirecta:

a) Persones jurídiques i ens sense personalitat jurídica, fundacions, associacions o altres entitats.

b) Les persones físiques que, mitjançant contracte vigent, prestin serveis o realitzin subministraments o obres per a alguna de les administracions públiques.

c) Les entitats públiques, parapúbliques i de dret públic i les societats públiques, i en general les participades amb capital públic, ni de les seves fundacions.

5. No podran contractar serveis o subministraments amb les administracions públiques les persones físiques que hagin realitzat donacions als partits polítics durant el període d'un any anterior.

6. Els partits no acceptaran donacions anònimes.

7. Les donacions dineràries s'ingressaran en un compte obert amb aquesta finalitat exclusiva en una entitat financera, fent constar el nom i identificació fiscal del donant, el seu domicili, la quantia donada i la data de la donació. L'entitat financera on es realitzi la imposició estarà obligada a estendre al donant un document acreditatiu en què constin els extrems anteriors.

8. Quan es tracti de donacions en espècie, l'efectivitat de les percebudes s'acreditarà mitjançant certificació expedida pel partit polític en la qual s'haurà de fer constar, a més de la identificació del donant, el document públic o document autèntic que acrediti l'entrega del bé donat fent menció expressa del caràcter irrevocable de la donació. Les donacions en espècie seran valorades

d'acord amb la normativa vigent de comptabilitat dels empresaris.

9. Totes les donacions són irrevocables i no poden estar subjectes a una finalitat o condició.

10. Els partits polítics no podran acceptar, ni directament ni indirecta, donacions que excedeixin els límits o incompleixin les condicions establertes en la present Llei.

11. Els partits polítics no podran acceptar donacions provinents de governs, partits polítics o entitats públiques estrangers.

12. Els partits polítics facilitaran al Tribunal de Comptes una relació de les donacions rebudes, amb la informació que preveuen els apartats 6 i 7.

El Tribunal de Comptes farà públics, anualment, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, els llistats amb dita informació.

13. Els partits polítics no poden acceptar que, ni directament ni indirecta, terceres persones assumeixin de forma efectiva el cost de les seves adquisicions de béns, obres o serveis o qualsevol altra despesa que generi la seva activitat.

Article 27 *Crèdits*

1. Els partits polítics només podran realitzar operacions de crèdit i obtenir serveis financers amb entitats financeres.

2. La condonació d'interessos o de capital i l'establiment de condicions favorables diferents de les ordinàries de mercat o dels usos habituals del tràfic mercantil seran considerats com a donacions i hauran de seguir el règim previst a l'article 26.

3. La documentació sobre les operacions de crèdit i sobre les contemplades en l'apartat anterior hauran de ser aportades pel partit al Tribunal de Comptes, que podrà també reclamar-les a les entitats financeres.

Article 28 *Rendiments d'activitats pròpies*

Els partits polítics no poden realitzar activitats de caràcter professional, empresarial o mercantil.

No tindran aquesta consideració les activitats que puguin realitzar en el marc de les seves finalitats, incloses les de caràcter promocional i les destinades a la recaptació de fons.

Els fons o els resultats econòmics obtinguts d'aquestes activitats seran consignats degudament en la comptabilitat del partit.

Article 29 *Rendiments patrimonials*

Els partits tenen capacitat per administrar el patrimoni propi. Els rendiments obtinguts constituïran en tot cas ingressos del partit.

Les transmissions patrimonials en què intervingui el partit han de ser consignades específicament en la comptabilitat del partit, amb identificació dels béns objecte de transmissió i de totes les persones intervinents.

Article 30 *Llegats i herències*

Els llegats i les herències que rebien els partits polítics seran consignats específicament en la comptabilitat del partit, amb identificació dels béns rebuts i del transmissor.

Els partits no podran acceptar llegats ni herències que estableixin condicions o estipulacions que condicionin la seva acció política.

L'acceptació d'una herència per part d'un partit es farà sempre a benefici d'inventari.

Secció tercera. Fonts de finançament públic

Article 31 *Finançament públic*

El finançament públic dels partits polítics prové exclusivament de la subvenció de representació que regula aquesta Llei.

Article 32 *Subvenció de representació*

1. Els partits amb representació al Consell General i als comuns rebran una subvenció per sufragar les despeses electorals, regulada a l'article 46, i una altra subvenció, de representació, per sufragar les seves despeses de funcionament.

Els representants que hagin estat elegits en una mateixa candidatura, no presentada per un partit polític, poden rebre igualment les subvencions establertes al paràgraf anterior. Aquests representants poden renunciar a rebre la subvenció de representació.

Els partits o candidatures electorals sense representació al Consell General i als comuns rebran igualment les subvencions establertes, si bé poden renunciar a la subvenció de representació o bé destinar-la a sufragar les despeses electorals.

Els partits amb representació al Consell General i als comuns podran destinar la subvenció de representació a sufragar les despeses electorals sempre que es justifiqui degudament que disposen de recursos suficients per assegurar el seu funcionament.

2. Els representants elegits en una mateixa candidatura, no presentada per un partit polític, formaran, a afectes d'aquesta Llei, una agrupació. Les agrupacions que rebin subvencions de representació per sufragar el seu funcionament estan subjectes a les mateixes obligacions comptables i al mateix control econòmic-financer que preveu aquesta Llei pels partits polítics.

La responsabilitat de les agrupacions serà personal i solidària de tots els seus membres.

3. La subvenció de representació destinada a sufragar les despeses de funcionament s'establirà sobre la base següent:

- a) 150 euros per cada escó al Consell General.
- b) 30 euros per cada conseller als comuns.
- c) 5 euros per cada vot obtingut per cada candidatura ja sigui en circumscripció nacional o parroquial a les eleccions al Consell General i 5 euros per cada vot obtingut a les eleccions comunals.

4. La subvenció destinada a sufragar les despeses electorals es regula en la secció segona del capítol cinquè.

Secció quarta. Règim comptable

Article 33

Administrador

1. Tot partit ha de nomenar un administrador general responsable dels seus ingressos i despeses i de la seva comptabilitat. El seu nom serà comunicat al Tribunal de Comptes.

2. L'administrador del partit polític pot ser designat administrador electoral, amb les funcions que li assigna el capítol cinquè.

Article 34

Obligacions comptables

1. Tot partit polític ha de portar la comptabilitat adequada, segons els principis generalment acceptats i d'acord amb els models, indicacions i criteris que estableixi el Tribunal de Comptes, que permeti el compliment de les obligacions que estableix aquesta Llei, el coneixement de la seva situació financera i patrimonial i el seu control per part del Tribunal de Comptes.

2. La comptabilitat del partit contindrà de manera detallada l'estat d'ingressos i de despeses i l'inventari de béns.

3. En especial, en els llibres de tresoreria s'hi anotaran de manera separada els ingressos corresponents a:

- les quotes dels membres i simpatitzants;
- les donacions privades;
- les operacions de crèdit;
- els rendiments d'activitats pròpies;
- els rendiments patrimonials;
- els llegats i herències rebudes;
- la subvenció pública general;
- les subvencions electorals.

Igualment, s'hi anotaran les despeses, com a mínim, següents:

- despeses de personal;
- despeses d'adquisició de béns i serveis;
- despeses financeres de crèdits;
- altres despeses d'administració;
- despeses de les activitats pròpies dels partits.

S'anotaran també les operacions de capital relatives a:

- crèdits d'institucions financeres;
- inversions;

- deutors i creditors.

4. Abans del dia 1 de març cada partit aprovarà els seus comptes anuals corresponents a l'exercici anterior, que inclouran el balanç, el compte de resultats, l'inventari de béns i una memòria explicativa.

Els comptes anuals inclouran la totalitat dels actius i els passius del partit, inclòs els de caràcter electoral.

La memòria inclourà la relació de subvencions públiques i de donacions privades rebudes de persones físiques amb referència concreta, en cadascuna d'elles, dels elements que permetin identificar al donant i senyalar l'import de capital rebut.

La memòria haurà d'anar acompanyada d'un annex on s'especifiquin les condicions contractuals estipulades dels crèdits o préstecs de qualsevol classe que mantingui el partit amb entitats de crèdit, amb identificació de l'entitat concedent, l'import atorgat, el tipus d'interès i el termini d'amortització i el deute pendent al tancament de l'exercici amb indicació de qualsevol contingència rellevant sobre el compliment de les condicions pactades.

Tots els partits polítics hauran de remetre els comptes anuals consolidats, degudament formalitzats al Tribunal de Comptes abans del dia 1 d'abril. Una vegada presentats, s'hauran de remetre en el termini màxim d'un mes, al Registre de partits polítics, amb la justificació emesa pel Tribunal de Comptes conforme s'ha efectuat la seva presentació.

5. El Tribunal de Comptes concretarà els criteris i estàndards aplicables a la comptabilitat dels partits, en exercici de les funcions que li atribueix l'article 5 de la seva Llei.

6. Els partits polítics conservaran la documentació comptable i la que li doni suport per un període de deu anys.

7. Les regles i el format adequat de comptabilitat que estableixi el Tribunal de Comptes resultarà d'aplicació al finançament de totes les formacions polítiques i llistes de candidats que participin a les eleccions, tant dins com fora del període de les eleccions.

Secció cinquena. Control de comptes

Article 35

Control intern

1. Els partits han d'establir controls interns dels seus comptes, que garanteixin la transparència i el compliment de les seves obligacions legals en matèria de finançament. En la memòria dels comptes anuals, informaran el Tribunal de Comptes dels procediments establerts.

2. Els partits poden contractar els serveis d'auditors externs per verificar el seus comptes anuals.

3. Els informes que s'elaborin en aplicació dels apartats 1 i 2 seran adjuntats als comptes anuals que el partit remeti al Tribunal de Comptes.

Article 36

Control del Tribunal de Comptes

1. El Tribunal de Comptes fiscalitzarà els comptes anuals dels partits polítics, sense perjudici de la fiscalització de les despeses electorals en els termes del capítol cinquè.

2. A l'efecte de l'apartat anterior, els partits polítics remetran al Tribunal abans del dia 1 d'abril de cada any els comptes corresponents a l'annualitat anterior, degudament aprovats. La documentació comptable es remetrà acompanyada d'una memòria econòmica on es resumeixin els ingressos i les despeses del partit, amb el format que fixi el Tribunal de Comptes.

3. El control del Tribunal de Comptes s'estendrà sobre tots els fons gestionats pels partits, inclosos els ingressos de caràcter privat.

4. El Tribunal de Comptes elaborarà un informe provisional de fiscalització dels comptes de cada partit polític, en el termini de quatre mesos a comptar des de la seva recepció, fent constar especialment les observacions relatives a la falta de justificació d'ingressos o de despeses, irregularitats comptables, vulneracions dels límits i condicions dels ingressos i qualsevol altra irregularitat, econòmica o comptable.

5. El Tribunal de Comptes pot requerir els partits polítics perquè facilitin la documentació o la informació sobre la

seva situació econòmica, financera i patrimonial que necessiti per emetre el seu informe de fiscalització. Els requeriments seran satisfets en el termini màxim de quinze dies. Si no fos possible per les circumstàncies concretes del cas, el partit polític ho posarà en coneixement del Tribunal, que fixarà el termini adient, que en cap cas excedirà de dos mesos.

A més, les persones i entitats que haguessin mantingut relacions de naturalesa econòmica amb els partits polítics estaran obligats, si són requerits pel Tribunal de Comptes, a proporcionar la informació i justificació detallada de les operacions realitzades.

6. L'informe provisional de fiscalització serà notificat al partit polític en el termini de tres dies des de la seva aprovació pel Tribunal. El partit podrà formular al·legacions en el termini de quinze dies, ampliable fins a trenta.

7. El Tribunal de Comptes emetrà l'informe definitiu de fiscalització en el termini de trenta dies des de la finalització del termini d'al·legacions. Per acord del Tribunal, aquest termini pot ser prorrogat trenta dies més si la complexitat del cas ho requereix.

L'informe definitiu verificarà la regularitat dels comptes del partit i de la seva gestió econòmic-financera, així com el compliment de les obligacions que deriven d'aquesta Llei. L'informe farà constar totes les irregularitats i infraccions que hagi detectat i les mesures adoptades o proposades per corregir-les i sancionar-les. Podrà incloure també recomanacions i propostes per millorar la gestió econòmica i comptable dels partits.

8. Si el Tribunal de Comptes observa falta de justificació de les despeses, ordenarà la devolució de la subvenció general per l'import equivalent, sense perjudici, si escau, de les responsabilitats que corresponguin. Aquest import serà deduït de la subvenció següent en cas que no s'hagi rescablat abans de la seva percepció. Aquesta reducció pot fer-se efectiva en diferents exercicis pressupostaris i es mesurarà tenint en compte els avantatges derivats de l'actuació il·lícita del partit o coalició.

Les resolucions del Tribunal que ordenin el reintegrament de fons públics

són recurribles judicialment davant la Batllia.

9. Si el Tribunal de Comptes observés irregularitats en la gestió dels fons que puguin constituir infraccions previstes a l'article 37, iniciarà el procediment que preveu l'article 39.

Si advertís indicis racionals de conductes delictives, ho comunicarà al Ministeri Fiscal.

10. El Tribunal de Comptes inclourà en la seva memòria anual d'activitats els resultats de la fiscalització dels comptes dels partits polítics. L'Informe anual contindrà les recomanacions i propostes que el Tribunal estimi convenients per garantir millor el compliment de la llei i millorar el règim del finançament dels partits polítics.

11. El Tribunal de Comptes, a petició del Consell General o quan ho estimi convenient, podrà elaborar i elevar al Consell General informes, memòries i estudis sobre el finançament dels partits polítics, incloent les recomanacions i propostes que estimi convenients.

Secció sisena. Infraccions i sancions

Article 37

Infraccions

1. Amb independència de les responsabilitats civils i penals que corresponguin, se sancionaran com infraccions en matèria de finançament dels partits polítics les conductes següents:

a) Rebre donacions privades per sobre de les quanties màximes o amb vulneració de les condicions establertes per la llei.

b) Realitzar aportacions a les candidatures electorals per sobre dels límits de despesa màxima electoral que fixa el capítol cinquè.

c) Infringir les obligacions comptables que deriven d'aquesta Llei, de manera que s'impeixi o es dificulti greument el coneixement de la situació financera i patrimonial del partit polític.

d) No remetre els comptes anuals al Tribunal de Comptes dins del termini i en les condicions establertes per la llei.

e) No atendre els requeriments del Tribunal de Comptes o obstaculitzar de qualsevol manera la seva fiscalització.

f) Les altres vulneracions de les obligacions que estableix el capítol quart d'aquesta Llei qualificada.

2. Són responsables de les infraccions les persones que cometin les conductes de l'apartat anterior. Si no fos possible individualitzar la conducta o imputar-la a una persona concreta, serà responsable el partit polític.

Per imputar al partit les conductes de l'apartat primer es tindrà en compte:

a) L'existència de regulacions i protocols interns de conducta.

b) L'existència de procediments eficaços de control.

3. El termini de prescripció de les infraccions establertes en aquest article és de cinc anys.

Article 38

Sancions

1. Les infraccions previstes a les lletres a) i b) de l'apartat 1 de l'article 37 seran sancionades amb multa d'entre el doble i el triple de la quantia de la donació irregular.

2. Les infraccions previstes a les lletres c), d) i e) de l'apartat 1 de l'article 37 seran sancionades amb multa de 3.000 € fins a 100.000 €. El Tribunal de Comptes a més podrà ordenar que no es lliuri la subvenció general següent fins que no s'hagi complert l'obligació desatesa.

3. Les infraccions previstes a la lletra f) de l'apartat 1 de l'article 37 seran sancionades amb multa de 1.000 € fins a 50.000 €.

4. Per graduar les sancions es tindran en compte les circumstàncies de la infracció, la seva gravetat, els efectes que hagi causat i la reincidència.

5. El partit serà en tot cas responsable subsidiari de les sancions que s'imposin als seus membres, sense perjudici de la facultat de repetir contra les persones directament responsables.

6. Les multes que hagi de pagar el partit seran deduïdes de la propera subvenció pública que hagi de rebre en cas

que no s'hagin satisfet abans de la seva percepció.

Article 39

Procediment sancionador

1. El Tribunal de Comptes incoarà un procediment sancionador quan en un informe de fiscalització dels comptes d'un partit polític observi irregularitats que puguin constituir infraccions previstes en l'article 37.

2. El procediment es dirigirà contra la persona o persones que apareguin presumptament com responsables de les conductes infractores o, si no és possible identificar-les o individualitzar les responsabilitats, contra el partit, que actuarà per mitjà de la representació del seu administrador.

El partit té en tot cas la consideració de part interessada en el procediment.

3. L'acord d'incoació del procediment inclourà la designació d'un instructor, que ha de ser un dels membres del Tribunal de Comptes, el relat dels fets que l'originen, la infracció imputada i els responsables presumptes, d'acord amb l'apartat 2 i l'article 37.2.

L'acord d'incoació serà notificat als interessats en el termini de vint-i-quatre hores des de la seva adopció.

4. En el termini de quinze dies a comptar des de la notificació, els interessats podran formular al·legacions i proposar les proves que estimin convenientes.

La pràctica de les proves no s'estendrà més de 30 dies. Aquest termini es podrà prorrogar 30 dies més, per acord de l'instructor, si concorren circumstàncies excepcionals.

La denegació per part de l'instructor de la pràctica de les proves proposades, així com la denegació de la pròrroga del termini per practicar-les, podran ser recorregudes davant del Ple del Tribunal que resoldrà en un termini de tres dies.

5. Una vegada practicades les proves admeses i formulades les al·legacions, l'instructor formularà en el termini de quinze dies una proposta de resolució, en la que constaran els tràmits realitzats fins el moment; els fets que considera provats; la infracció que, en el seu cas, s'hagi comès; la sanció que, en el seu

cas, es proposa, amb expressió de les circumstàncies tingudes en compte per graduar-la; i les persones responsables.

La proposta de resolució serà notificada als interessats en el termini de vint-i-quatre hores.

6. Els interessats podran formular al·legacions respecte de la proposta de resolució en el termini de quinze dies des de la seva notificació. Durant aquest període se'ls posarà de manifest l'expedient per la seva consulta.

7. Transcorregut el període d'al·legacions i vista de l'expedient, l'instructor elevarà al Ple la proposta de resolució i les al·legacions presentades. El Ple resoldrà en el termini de quinze dies.

8. El termini màxim per resoldre l'expedient sancionador és de sis mesos des de la seva incoació. Transcorregut aquest termini sense que s'hagi dictat resolució definitiva, l'expedient es considerarà caducat i s'arxivarà.

9. La resolució del Ple del Tribunal de Comptes pot ser recorreguda davant la Sala administrativa del Tribunal Superior.

Capítol cinquè. Finançament electoral

Secció primera. L'administrador i els comptes electorals

Article 40

Administrador electoral de la candidatura

1. Tota candidatura ha de tenir un administrador electoral responsable dels seus ingressos i despeses i de la seva comptabilitat. El seu nom ha de ser comunicat a la Junta Electoral.

2. Quan un mateix partit o una mateixa coalició presenta candidatures en més d'una parròquia, res no impedeix a les diferents candidatures federar despeses i tenir el mateix administrador. De ser així, també caldrà comunicar-ho a la Junta Electoral.

3. Pot ser designat administrador electoral qualsevol persona major d'edat, de nacionalitat andorrana i en ple ús dels seus drets civils i polítics.

4. Els candidats no poden ser administradors electorals.

5. La comptabilitat s'ajustarà en cada cas als principis generals i a la normativa aplicable.

Article 41

Administrador general

1. Els partits polítics o coalicions que presentin candidatura en més d'una parròquia han de tenir, a més, un administrador general. Quan les diferents candidatures d'un mateix partit polític o coalició tinguin un únic administrador electoral, aquest pot ser també l'administrador general. De ser així, també caldrà comunicar-ho a la Junta Electoral.

2. L'administrador general respon de tots els ingressos i despeses electorals efectuats pels partits o coalicions i per les seves candidatures, així com de la corresponent comptabilitat.

3. Els administradors de les candidatures actuen sota la responsabilitat de l'administrador general.

Article 42

Comptes oberts

Els administradors electorals de les candidatures i, en el seu cas, els administradors generals, prèviament designats en temps i forma, han de comunicar a la Junta Electoral els comptes específics oberts per a la recaptació de fons a qualsevol entitat bancària amb seu a Andorra. Aquesta comunicació es farà en les vint-i-quatre hores següents a l'obertura dels comptes.

Article 43

Ingressos i despeses de comptes oberts

1. Tots els fons destinats a sufragar les despeses electorals, qualsevol que sigui la seva procedència, han d'ingressar-se als comptes electorals i totes les despeses han de pagar-se amb càrrec als mateixos comptes.

2. Els administradors electorals i, en el seu cas, els administradors generals són responsables solidaris de les quantitats ingressades i de la seva aplicació als fins assenyalats.

3. Un cop acabada la campanya electoral, sols es podrà disposar dels saldos d'aquests comptes per a pagar, en els cinquanta dies següents al de la votació,

despeses electorals prèviament contreptes.

Secció segona. Fonts de finançament electoral

Article 44

Donacions a campanyes electorals

1. Les candidatures electorals podran rebre donacions nominatives, en diner o en espècie, procedents únicament de persones físiques, dintre dels límits i d'acord amb els requisits i condicions establertes en aquesta Llei.

2. Les persones físiques nacionals o residents podran realitzar donacions a les candidatures electorals per un valor màxim de 6.000 euros per candidatura.

3. No poden efectuar donacions a les candidatures electorals, ni directament ni indirecta:

a) Persones jurídiques i ens sense personalitat jurídica, fundacions, associacions o altres entitats.

b) Les persones físiques que, mitjançant contracte vigent, prestin serveis o realitzin subministraments o obres per a alguna de les administracions públiques.

c) Les entitats públiques, parapúbliques i de dret públic i les societats públiques, i en general les participades amb capital públic, ni de les seves fundacions.

4. No podran contractar serveis o subministraments amb les administracions públiques les persones físiques que hagin realitzat donacions a una campanya electoral durant el període d'un any anterior.

5. Les candidatures electorals no acceptaran donacions anònimes.

6. Les donacions dineràries amb motiu d'una campanya electoral s'ingressaran als comptes referits als articles anteriors, fent constar el nom i la identificació fiscal del donant, el seu domicili, la quantia donada i la data de la donació. L'entitat financera on es realitzi la imposició estarà obligada a estendre al donant un document acreditatiu en què constin els extrems anteriors.

7. Quan es tracti de donacions en espècie, l'efectivitat de les percebudes s'acreditarà mitjançant certificació

expedida per l'administrador electoral i, en el seu cas, per l'administrador general, en la qual s'haurà de fer constar, a més de la identificació del donant, el document públic o document autèntic que acrediti l'entrega del bé donat, fent menció expressa del caràcter irrevocable de la donació. Les donacions en espècie seran valorades d'acord amb la normativa vigent de comptabilitat dels empresaris.

8. Totes les donacions són irrevocables.

9. Les candidatures no podran acceptar, ni directament ni indirecta, donacions que excedeixin els límits o incompleixin les condicions establertes en la present Llei.

10. S'entén per donació a una campanya electoral, als efectes d'aquesta llei, qualsevol aportació en béns o serveis amb valor econòmic que es faci sense cap contraprestació a una candidatura electoral, incloses les aportacions personals dels candidats i dels membres i simpatitzants del partit o coalició que presenti candidatura. Queda exceptuat el treball voluntari que dediquin a una campanya electoral els candidats i els membres i simpatitzants del partit o coalició que presenti candidatura.

11. Les candidatures electorals no podran acceptar donacions provinents de governs, partits polítics, entitats públiques o persones físiques o jurídiques estrangers.

12. Les candidatures electorals facilitaran al Tribunal de Comptes una relació de les donacions rebudes, amb la informació que preveuen els apartats 6 i 7.

El Tribunal de Comptes farà públics al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, durant l'any posterior a la celebració de les eleccions, els llistats amb dita informació.

Article 45

Subvencions electorals

L'Estat subvenciona les despeses ocasionades a les candidatures que concorren a les eleccions generals i comunals, d'acord amb les regles establertes al present capítol. La subvenció no serà superior, en cap cas, a la xifra de despeses electorals declarades i justificades

pel Tribunal de Comptes en exercici de la seva funció fiscalitzadora.

Article 46

Imports subvencionables

1. L'Estat subvenciona les despeses que originin les activitats electorals a les eleccions generals d'acord amb les següents regles:

- a) 150 euros per cada escó del Consell General obtingut.
- b) 5 euros per cada vot aconseguit per cada candidatura, ja sigui en circumscripció nacional o parroquial.

2. L'Estat subvenciona les despeses originades a les eleccions comunals d'acord amb els següents criteris:

- a) 30 euros per cada lloc de conseller obtingut.
- b) 5 euros per cada vot aconseguit per cada candidatura.

3. Els crèdits del pressupost del Govern, corresponents a les subvencions que s'hagin d'atorgar a les candidatures que concorrin a les eleccions generals o comunals, tenen el caràcter d'ampliables, fins a una suma igual a l'import de les obligacions que calgui comprometre.

Article 47

Bestretes per subvencions electorals

1. L'Estat concedeix bestretes de les subvencions mencionades a l'article anterior a les candidatures que haguesin obtingut representants a les darreres eleccions generals o comunals. La quantitat avançada no pot excedir del 30% de la subvenció percebuda per les candidatures a les darreres eleccions generals o comunals.

2. Els administradors poden sol·licitar les bestretes al Govern entre els dies quinze i vintè posteriors a la convocatòria. Deu dies després de la sol·licitud, l'Estat posa a disposició dels administradors les indicades bestretes. Aquestes quantitats es retornaran, després de les eleccions, en la quantia que superin l'import de la subvenció que finalment correspongui a cada candidatura.

Secció tercera. Les despeses electorals

Article 48

Despeses electorals

1. Es consideren despeses electorals les que realitzin les candidatures des del dia de la convocatòria fins al de la proclamació d'electes pels següents conceptes:

- a) Propaganda i publicitat directament o indirectament dirigida a promoure el vot a les candidatures, qualsevol que sigui la forma i el mitjà que s'utilitzi.
- b) Lloguer de locals per a la celebració d'actes de campanya electoral.
- c) Remuneracions o gratificacions al personal no permanent que presti els seus serveis a les candidatures.
- d) Mitjans de transport i despeses de desplaçament dels candidats, dels dirigents dels partits o coalicions i del personal al servei de la candidatura.
- e) Telecomunicacions i correspondència.
- f) Interessos dels crèdits rebuts per a la campanya electoral, produïts fins a la data de percepció de la subvenció pública corresponent.

g) Tots els que siguin necessaris per a l'organització i funcionament de les oficines i serveis precisos per a les eleccions.

2. Les candidatures electorals podran realitzar despeses electorals per una quantia màxima que es determinarà per la suma de 200.000 euros a 30.000 euros, segons que es tracti, respectivament, d'una banda d'eleccions al Consell General en la llista nacional o d'altra banda d'eleccions al Consell General en les llistes parroquials o d'eleccions comunals, més 0,30 euros per cada persona inscrita en el cens electoral de la circumscripció corresponent. Les infraccions d'aquests límits per part de les candidatures seran sancionades segons el que preveu l'apartat 1 de l'article 38.

Secció quarta. El control de la Junta Electoral i la fiscalització del Tribunal de Comptes

Article 49

Estat dels comptes electorals

1. Des de la data de la convocatòria fins al cinquantè dia posterior a les eleccions, la Junta Electoral vetlla per l'acompliment de la normativa de finançament electoral.

2. Amb aquesta finalitat podrà reclamar en tot moment de les entitats bancàries l'estat dels comptes electorals, dades d'identificació dels impositors i els extrems que estimi precisos per a l'acompliment de la funció fiscalitzadora.

3. A més obtindrà dels administradors electorals les informacions comptables que consideri necessàries i aquests hauran de resoldre per escrit les preguntes que la Junta Electoral els plantegi.

4. Si de les seves investigacions resultessin indicis de conductes constitutives de delictes electorals, la Junta Electoral ho comunicarà al Ministeri Fiscal en el termini d'un mes, sense perjudici del termini de prescripció del delictes.

5. La Junta Electoral informa al Tribunal de Comptes dels resultats de la seva activitat fiscalitzadora en el termini de dos mesos des de la celebració dels comicis electorals.

Article 50

Presentació de la comptabilitat electoral

1. Entre els seixanta i els vuitanta dies posteriors a les eleccions, les candidatures que complissin els requisits exigits per a rebre subvencions estatals o que haguessin sol·licitat bestretes amb càrrec a les mateixes, presenten, davant del Tribunal de Comptes, una comptabilitat detallada i documentada dels seus respectius ingressos i despeses electorals.

2. La presentació es realitzarà pels administradors generals i els administradors electorals.

3. En el mateix termini, les entitats financeres que haguessin concedit crèdits a les candidatures enviaran al Tribunal de Comptes notícia detallada dels mateixos, dins del termini referit en el

paràgraf primer del present article. Les persones físiques i jurídiques que hagin facturat a les candidatures serveis relatius a despeses electorals superiors als 10.000 euros remetran al mateix Tribunal una relació succinta d'aquestes actuacions

4. Dintre dels sis mesos posteriors a les eleccions, el Tribunal de Comptes emet, en exercici de la seva funció fiscalitzadora, un informe preliminar sobre la regularitat de les comptabilitats electorals, que serà notificat a les candidatures respectives i comunicat al Consell General.

Per elaborar aquest informe preliminar, el Tribunal de Comptes pot reclamar a les candidatures els aclariments i els documents que estimi pertinents.

Les candidatures, en el termini de quinze dies, poden formular les al·legacions que creguin convenients.

El Tribunal emetrà l'informe definitiu de fiscalització en el termini d'un mes. Si observés falta de justificació en les despeses, irregularitats en la comptabilitat o violacions de les restriccions establertes en matèria d'ingressos i despeses electorals, ordenarà la no adjudicació o la reducció de la subvenció estatal a la candidatura.

Si advertís infraccions de les obligacions de les candidatures i, en el seu cas, dels partits polítics en matèria de finançament, el Tribunal de Comptes iniciarà el procediment que estableix l'article 39.

Són d'aplicació a les candidatures electorals les infraccions i les sancions previstes als articles 37 i 38, en la mesura que afectin obligacions que els imposi aquesta Llei. Les infraccions previstes a l'apartat f) de l'article 37 s'estenen també a les altres infraccions de les obligacions de les candidatures que preveu aquesta Llei qualificada, i seran sancionades d'acord amb l'apartat 3 de l'article 38.

Si advertís a més indicis de conductes constitutives de delictes, ho comunicarà al Ministeri Fiscal.

5. El Tribunal de Comptes remetrà en el termini de tres dies l'informe definitiu de fiscalització al Consell General i al Govern.

6. El Govern, d'acord amb l'informe del Tribunal de Comptes, dins del termini d'un mes a comptar de la data de recepció, ordenarà el pagament de les subvencions a les candidatures.

Si l'informe preliminar de fiscalització del Tribunal de Comptes no adverteix indicis d'irregularitats i si els partits o les candidatures afectades no formulen al·legacions, el Govern ordenarà, dins del termini d'un mes des de la seva recepció, el pagament de les subvencions a les candidatures, d'acord amb el dit informe preliminar del Tribunal de Comptes i sense perjudici del que correspongui segons l'informe definitiu. Les quantitats rebudes s'ajustaran, en el seu cas, a les que corresponguin segons l'informe definitiu.

Disposicions transitòries

Primera. Inscripció de partits al Registre de partits polítics

Les formacions polítiques existents al Principat en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei -qualsevulla que sigui la seva forma jurídica- disposaran d'un termini d'un any per sol·licitar la inscripció al Registre de partits polítics, després d'haver adaptat, si escau, els seus estatuts a aquesta Llei.

Mentrestant, i fins que es produeixi, en el seu cas, la seva inscripció o aquesta es denegui definitivament, els hi seran d'aplicació els capítols tercer, quart i cinquè d'aquesta Llei.

Transcorregut aquest termini sense que s'hagi produït la sol·licitud d'inscripció, el partit polític perdrà la seva denominació i deixarà de ser-ho a efectes d'aquesta Llei.

En tot cas, a les associacions i, en general, agrupacions de persones, inscrites o no en el Registre d'associacions, que es presentin a les eleccions els hi seran d'aplicació en la mesura que correspongui els capítols segon, tercer, quart i cinquè d'aquesta Llei.

Segona. Finançament públic

Les subvencions públiques de representació i electoral que preveuen els articles 32 i 46 s'inclouran en el Pressupost General.

Tercera. Modalitats i indicacions sobre la comptabilitat dels partits polítics

El Tribunal de Comptes aprovarà, en el termini de sis mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, els models, criteris i indicacions sobre la comptabilitat dels partits polítics que preveu l'article 34.

Disposició derogatòria

Queden derogades la Llei qualificada de finançament electoral, i la Llei 5/2005, del 21 de febrer, qualificada de modificació de l'article 1 i de l'article 11 de la Llei qualificada de finançament electoral.

Disposicions finals

Primera. Modificació del Codi penal

1. Es modifica l'article 38.1 del Codi penal, introduint un nou tercer paràgraf, que queda redactat en els termes següents:

“En els delictes majors el tribunal imposarà la pena complementària de privació del dret de sufragi passiu, pel temps que duri la condemna.”

2. Es modifica la penalitat prevista al primer apartat de l'article 380 del Codi penal, que queda redactat en els termes següents:

“amb pena de presó de tres mesos a tres anys.”

3. Es modifica la penalitat prevista al segon apartat de l'article 380 del Codi penal, que queda redactat en els termes següents:

“amb pena de presó de fins a dos anys.”

4. Es modifica la penalitat prevista al primer apartat de l'article 381 del Codi penal, que queda redactat en els termes següents:

“amb pena de presó de dos a quatre anys.”

5. Es modifica la penalitat prevista al segon apartat de l'article 381 del Codi penal, que queda redactat en els termes següents:

“amb pena de presó de fins a tres anys.”

6. Es modifica l'article 383.1 del Codi penal, que queda redactat en els termes següents:

“1. El batlle o el magistrat que, amb profit propi o d'un tercer, demani o rebi, personalment o per persona interposada, avantatges indeguts o accepti oferiment o promesa per realitzar o ometre un acte propi del seu càrrec ha de ser castigat amb pena de presó de tres mesos a tres anys i inhabilitació per a l'exercici de càrrec públic per un període mínim de sis anys.”

7. Es modifiquen les penalitats previstes a l'article 385 del Codi penal, que queda redactat amb el següent text:

“amb pena de presó de fins a un any, en el supòsit de l'article 383 i de presó fins a dos anys, en el supòsit de l'article 384.”

8. Es modifica l'article 387 del Codi penal, que queda redactat en els termes següents:

“Article 387.

Finançament il·legal de partits polítics

1. Qui rebí finançament per a un partit polític o per a una candidatura electoral contravenint greument els deures i les condicions imposades a la Llei qualificada de partits polítics i finançament electoral ha de ser castigat amb pena de presó de tres mesos a tres anys i multa fins el triple de l'import rebut.

2. Qui realitzi donacions a un partit polític o a una candidatura electoral contravenint greument els límits i les condicions imposades a la Llei qualificada de partits polítics i finançament electoral ha de ser castigat amb pena de presó de tres mesos a tres anys i multa fins el triple de l'import donat.

3. L'administrador general d'un partit polític que tingués a la seva disposició béns, fons o qualsevol element patrimonial no declarat, tant al Principat com fora d'ell, l'adquisició del qual no s'hagi justificat degudament en virtut del règim legal de finançament vigent, ni amb la comptabilitat formulada i presentada al control del Tribunal de Comptes, serà castigat amb la pena de presó de tres

mesos a tres anys, i multa fins el triple del valor.

4. Aquest delictes es castigarà fins i tot quan els béns, fons o el patrimoni no declarat tinguessin un titular formal aliè al partit polític, sempre que es pogués acreditar que aquests béns, fons o patrimoni estaven a la disposició del partit o de persones del mateix que estiguessin en posicions directives o executives.

5. Els béns, fons, o el patrimoni no declarat s'ha de considerar l'instrument del delictes als efectes del que disposa l'article 70.”

Segona. Modificació de la Llei del Tribunal de Comptes

1. S'afegeix un nou paràgraf a l'apartat primer de l'article 1 de la Llei del Tribunal de Comptes:

“Així mateix correspon al Tribunal de Comptes la fiscalització de l'activitat econòmica financera dels partits polítics inscrits en el Registre de partits polítics, així com a les entitats vinculades o dependents d'ells, de les coalicions electorals i de les candidatures electorals.”

2. Es dóna una nova redacció a la lletra a) de l'apartat 1 de l'article 2 de la Llei del Tribunal de Comptes:

“a) Fiscalitzar l'activitat econòmica financera de l'Administració pública, dels partits polítics, així com de les entitats vinculades o dependents d'ells, de les coalicions electorals i de les candidatures electorals, vetllant perquè s'ajustin a l'ordenament jurídic.”

3. S'afegeix una lletra h) a l'apartat 1 de l'article 2 de la Llei del Tribunal de Comptes, del tenor següent:

“h) Fiscalitzar els comptes anuals dels partits polítics i de les agrupacions de representants, en els termes que estableix la Llei qualificada de partits polítics i finançament electoral.”

4. S'afegeix un apartat 3 a l'article 2 de la Llei del Tribunal de Comptes, del tenor següent:

“3. Potestat sancionadora

Incoar, tramitar i resoldre els expedients sancionadors a partits polítics,

candidatures electorals i agrupacions de representants en aplicació del règim sancionador que preveu la Llei qualificada de partits polítics i finançament electoral.”

5. Es dóna una nova redacció a l'apartat 1 de l'article 3 de la Llei del Tribunal de Comptes:

“1. El Tribunal de Comptes compleix la seva funció mitjançant l'elaboració d'informes, memòries i estudis que, una vegada aprovats pel Ple juntament amb les al·legacions i les justificacions que hagin presentat els ens fiscalitzats i les recomanacions proposades per tal de millorar la seva gestió, han d'ésser exposats com a part d'una memòria que el Tribunal ha de remetre anualment al Consell General.”

6. S'afegeix una lletra f) a l'apartat 2 de l'article 3 de la Llei del Tribunal de Comptes:

“f) La fiscalització dels comptes i de l'activitat econòmica financera dels partits polítics, coalicions i, quan correspongui, de les candidatures electorals.”

7. Es modifica l'apartat 4 de l'article 3 de la Llei del Tribunal de Comptes, que queda redactat en els termes següents:

“4. El Tribunal de Comptes ha d'elaborar anualment un informe de fiscalització del finançament de cada partit polític i de les agrupacions de representants que rebien subvencions públiques, en els termes que disposa la Llei qualificada de partits polítics i finançament electoral; i un informe de fiscalització de les despeses i subvencions electorals de les candidatures en cada procés electoral, en els termes que disposa el capítol cinquè de la Llei qualificada de partits polítics i finançament electoral.”

8. S'afegeix una lletra g) a l'apartat 1 de l'article 8 de la Llei del Tribunal de Comptes, del tenor següent:

“g) Les candidatures electorals, els partits polítics i les agrupacions de representants que rebien subvencions públiques.”

9. S'afegeix una lletra h) a l'apartat 1 de l'article 8 de la Llei del Tribunal de Comptes:

“h) Els partits polítics o coalicions i les candidatures electorals.”

10. La lletra g) de l'apartat 1 de l'article 8 de la Llei del Tribunal de Comptes passa a numerar-se com a lletra i).

Tercera. Registre de partits polítics

1. El Govern elaborarà les normes reglamentàries que siguin precises per l'aplicació de les normes relatives al Registre de partits polítics que estableix aquesta Llei.

2. El Reglament del Registre d'associacions serà d'aplicació supletòria al Registre de partits en tot allò que resulti compatible.

Quarta. Habilitació a la Llei del pressupost per actualitzar quanties d'acord amb l'IPC

La Llei del pressupost podrà actualitzar d'acord amb l'IPC anual les quanties que preveu aquesta Llei als articles 26, 32, 38, 44 i 46.

Cinquena. Caràcter de llei qualificada

Aquesta Llei, llevat de la disposició final segona, té caràcter de Llei qualificada, en virtut de l'article 40 de la Constitució en relació al seu article 26.

Sisena. Entrada en vigor

Aquesta Llei entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Casa de la Vall, 18 de setembre del 2014

Vicenç Mateu Zamora
Síndic General

Nosaltres els coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Joan Enric Vives Sicília
Bisbe d'Urgell

Coprincep d'Andorra

François Hollande
President de la

República Francesa
Coprincep d'Andorra